

הבא נמי ביון שהותרה הבערה לצורך וכו'. וא"ת ומה לורך איכא צמבשל גיד כיון שהוא אסור? יש לומר כיון שהיה צדעמו של זה לאכלו היינו לורך יום טוב:

אין מוליכין חלה ומתנות דבהן בו. פי' לאו דוקא מוליכין דה"ה אס' יצא הכהן לציטו לא יתנס לו וכן משמע צירושלמי דלמאי פרק הלוקח פירוש בהדיא דקאמר התם מי שקרא סס לתרומת מעשר דמאי ולמעשר עני של דמאי לא יעלם צבצת אכל אס כהן ועני (ט) רגילים לאכול אכלו צאין ואוכלין וצלבד שידועים פי' מאתמול וקאמר עלה דההוא דקאמר לא יעלם היינו מתימנין לא יתנס ומיימי מהך דהכא אין מוליכין וכו' ומסיק ילפי' הוא מההיא וההיא ילפינן מהוא הוא ילפינן מההיא הוא יו"ט היא שבת פי' ה"ק דהיא צבצת ילפינן מההוא דלון מוליכין דמיימי ציו"ט והוא ילפינן מהיא דוקא מה שממירין צ"ה היינו דוקא כשרגילין לאכול אכלו ואותה של ירושלמי קרי היא אלמא דאס אין למדין לאכול אכלו לא יתנס אפי' אס יצא הכהן לציטו משום דלא סלקא אדעתא דכר אינא למיכל פיסמיה צבצת דחזריה ויסגרו העולם שהוא מרס אותם ציוס טוב ולכן הוא אוכל צבצת:

רבינו הנגאל

מתני' בש"א אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביו"ט וכו' מתירין. ס"ד חורמו מאכש שנשחטו חורמו, ושהורמו היום דקמיה במתני' שנשחטו היום, נמצא הלוקחן אפילו נשחטו היום והורמו היום, מ"ש אורשין וכו' מתירין. מני מתני' לא ר' יהודה ולא ר' יוסי (אלא) אחרים. ר' יהודה לא דהא שבעין ליה דתני לא נחלקו אלא להלוי' המתנות שנשחטו מאכש ושהורמו מאכש להלוי' כפני עצמן, בית שמי' אורשין, אבל לעשות טפילה ולהלוי' עם המתנות שנשחטו היום והורמו היום שמתו, ומתני' קתני הללו והללו דב"ש אורשין, וכן ב"ש דין כו'. א"ר יוסי האמרי כל מתנות שאפילו הורמו מאכש מותר להלוי' כפני עצמן, כ"ש אותן שהורמו היום. לא נחלקו אלא על התרומה ב"ו, ואנאי (אלא) לאחרים דתני לא נחלקו אלא על המתנות שהו, כלומר כל מתנות ב"ש אורשין וכו' מתירין, ובא רבינא לאוקמא למתני' אפילו לר' יהודה, מו קתני בפירוש במתני' שנשחטו מהיום, אהא הוסיפה שנשחטו מהיום, מתנות שהורמו מהיום שנשחטו מאכש ולא הורמו מתנותיה אתמול והורמו היום הן אורשין ב"ש ומתירין ב"ה, אבל כבהמה שנשחטה היום ביו"ט והורמו מתנותיה ביו"ט דברי הכל מוליכין, ואפילו אותן שהורמו אמש עושין אותן טפילה אלא שנשחטו היום, ויבין שהעמדתו משנתנו על זה הדרך הקשיני' אי הכי ליטא מתני' דלא כאחרים, ופשוטה היא. ופרקינן דהא אמרי אחרים סתם כי על המתנות נחלקו ב"ש אורשין וכו' מתירין, באותן שנשחטו מאכש, אבל שנשחטו היום דברי הכל מוליכין. אי הכי היינו דר' יהודה, מה אחרים באו למתנו. ופרקינן איכא בנייהו טפלה. פי' ר' יהודה סבר שנשחטו מאכש אין מוליכין (בפ"ע) אבל טפלה שרין. ואחרים אורשין לא בפני עצמה ולא טפלה, ולדברי הכל תרומה אינו זכאי בהרמתה. בהרמתה מותר לו להוליכה לכהן, וכן הורה רב טובי לאשפוייניה להוליך לכהן גרנא דחמרא דתורמה ביום טוב כו' יוסי, וכן התיר רבא לפרוכי מאיסוייתא דהרדלא ביו"ט, מהא מוליכין ומפרכין קטניות ביו"ט איתיביה אבוי' המולל מלילות מע"ש למחר מנפח מיד ליד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחו' מלילות מערב יו"ט למחר מנפח על יד על יד ואוכל אפילו בקנון ואפי' בתמחו' אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה מערב יו"ט אין ביו"ט לא אפילו תימא ביו"ט ואידי דתנא רישא מע"ש תנא סיפא נמי מערב יו"ט א"כ מציינו תרומה שזכאי בהרמתה ותנן לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה וכו' לא קשיא הא

משום הצערה. שהיא מלאכה לעמלה וקא סבר יש חלוק מלאכות ליום טוב וללקות שמים על שמי מלאכות משום יום טוב: **הצערה ובשול** דיום טוב אינה משנה ללקות עליהן מתוך שהותרו ללורך הותרו נמי שלא ללורך מן המורה: **המדרש:** ואם המלא נומר משנה. אס' ילמרו תנאים ששנייה ודאי צית שמאי שנאוה: **מתני' אין מוליכין חלה.** אפי' שומרה צהפרשתה לא שרו ליה הולכמה אלא תקון לתקן עיקמו המירו לו ולא יומר: **מסופת.** הורוע והלמיים והקיצה אף הן הרמתן הותרה לו שהרי נטויה להרימן והיאך זאכל שאר הצער, ואפי' שאין טובלין כשאר טבל לאסור הצער זאכילה מיהו אס' לא פירש שאר הצער מנפן הרי הוא אוכלן ועובר צבשה הלכך הרמתן הותרו ולא הולכתן וכולן משום גזרה דלון מנביהין (ט) גזרה שוה. לאו דוקא דכולה מדרבנן גזור אלא דומיא דגזרה שוה צדבנן: **מסנה** לכהן. מעשרים וארבע מתנות כהונה הן: **כשם שאין מוליכין.** דבהא שרדיתו לן שהרי מאתמול הוגזרה: **שאינו זכאי.** רשאי. לא נמתו כמחיים לחדש כח וזכות הצפרשתה: **גב' לא ר' יוסי ולא רבי יהודה אלא אחרים** רבקינ: **שמולינן אופן כו'.** ומתימנין קמני צין שהורמו מהיום וקס"ד צבצתו היום קא מייירי וחסר: **על המסופת שמולינן.** הואיל זכאי צבצתו והוא הדין לתלה וחד מנייהו נקט: **אלא על המסופת.** ואפילו נשחטו מהיום ומתני' כי מתימנין: **לימא אחרים היא ולא ר' יהודה.** כלומר כו' יוסי ודאי לא אפשר לומרמא כרבי יהודה מנאי מני מניין לומרמא דמתימנין נמי דוקא צבל אמש קאמר ומתוקס אליציה או נוקק על כרמו לומר דלא כרבי יהודה: **מי קטני.** מתני' צין שהורמו (ט) ונשחטו מהיום ועלום שחיתתן מאמש צבל צהין שנשחטו ציוס טוב מודו: **לימא רבי יהודה היא ולא אחרים.** כיון דמתימנין דוקא צבל אמש קאי מדלא קמני נשחטו היום נימא דלא כאחרים דהא אחרים על המתנות אלא צהין שנשחטו דאמשי. על המתנות דקאמרי ר' יהודה מתיר לטפלה ולהוליך של אמש עם של היום וטפלה סברי דאפי' לטפל נמי אסרי צ"ש ומתני' דלא איירי צבצלה כלל איכא למימר כרבי יהודה ואיכא למימר כאחרים: **הלכה כרבי יוסי.** ואליצא דכ"ה דאפי' תרומה נמי מותר להוליך: **אסורייסא.** צבילות של חדל צבצעינן וזכרע צמוכן: **מסו** לפרוכי. הצבצעינן ולהוליא חרע ציוס טוב מני ציו"ט כשחיתו הא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אין מוליכין (ב) רש"י ד"ה אין מוליכין (ג) רש"י ד"ה אין מוליכין (ד) רש"י ד"ה אין מוליכין (ה) רש"י ד"ה אין מוליכין (ו) רש"י ד"ה אין מוליכין (ז) רש"י ד"ה אין מוליכין (ח) רש"י ד"ה אין מוליכין (ט) רש"י ד"ה אין מוליכין (י) רש"י ד"ה אין מוליכין

גליון הש"ס

נב' פוק תני לברא. שבת דף ק"ו ע"ג עירובין דף ט ע"ג יומא דף נ"ג ע"ג יבמות דף ע"ג ע"ג

מוסף רש"י

משום הבערה. שלא לצורך, דהצערה מלאכה לעמלה ובשול מלאכה לעמלו (פסחים כא) דאי היה אינו מצוי ומצוי מכלל הוא מצוי ומצוי מכלל הוא מצוי ומכלל אמת מלאכות (מכות כב). פוק תני לברא. דעמיה הא (שנהדרין טב).
א. והיאך אפשר לר' הבא מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך שזה אינו לצורך כלל הוא שהרי אינו ראוי לאכול הגיד כלל. דע"ז. ג. ויבדא פליגי ב"ש וכו' דב"ש כיון שאינו ראוי לאכילה ליכא למי' מתוך ולוקח משום הבערה וכו' כיון שהוא אוכל אותו ונתנה ממנו צורך הנפש הוא ושיכא ביה למי' מתוך ואינו לוקח משום הבערה. שס.

מוסף תוספות

אמר רב יהודה אמר רבא לפרוכי מאיסוייתא דהרדלא ביו"ט, מהא מוליכין ומפרכין קטניות ביו"ט איתיביה אבוי' המולל מלילות מע"ש למחר מנפח מיד ליד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחו' מלילות מערב יו"ט למחר מנפח על יד על יד ואוכל אפילו בקנון ואפי' בתמחו' אבל לא בטבלא ולא בכברה מערב יו"ט אין ביו"ט לא אפילו תימא ביו"ט ואידי דתנא רישא מע"ש תנא סיפא נמי מערב יו"ט א"כ מציינו תרומה שזכאי בהרמתה ותנן לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה וכו' לא קשיא הא

וכצ"שול או דלמא כיון דאפשר מערב יו"ט לא תמולת דשה הוא: מולינן מלילות. דש כלחצר יד הוא ואפילו צבצת לאו דלוריימת הוא אלא מדרבנן וציוס טוב לא גזור: מלילות. של קטין שמוכל צדיו כשהן רכים: גזי שבת גרסי' מיד ליד וגזי יום טוב גרסי' על יד על יד: מיד ליד. שלל כדכך מול: קנון. כלי הוא ראשו אחד רחב והשני עשוי כעין מרזב קלר ונותן הקטניות בתוך הרחב ומנוענע והאוכל מתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי: סמחו. קערה גדולה: על יד על יד. מעט מעט: אכל לא צבצלה כו'. דמחו כמאן דעדיד ללורך מחר שאין דרך לעשות צכלים הללו אלא הרבה: מערב יום טוב אין. המולל מערב יו"ט קתני ולא קתני המולל ציו"ט: אס' קן. דמוללין מלילות ציו"ט מנינו תרומה שזכאי צבצתה דקסם צבצתן לא מפרישין תרומה עד שיעשו דגן והמולל ציו"ט לאכלן מפריש מהן תרומה על כרמו: הא

אמר רב יהודה אמר רבא לפרוכי מאיסוייתא דהרדלא ביו"ט, מהא מוליכין ומפרכין קטניות ביו"ט איתיביה אבוי' המולל מלילות מע"ש למחר מנפח מיד ליד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחו' מלילות מערב יו"ט למחר מנפח על יד על יד ואוכל אפילו בקנון ואפי' בתמחו' אבל לא בטבלא ולא בכברה מערב יו"ט אין ביו"ט לא אפילו תימא ביו"ט ואידי דתנא רישא מע"ש תנא סיפא נמי מערב יו"ט א"כ מציינו תרומה שזכאי בהרמתה ותנן לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה וכו' לא קשיא הא

א) תרומת פי' מ"ג
ב) דברים טו, א (דברים
י, א) (במדבר י, י)
ג) (ויקרא, י) (דברים י, י)
ד) (ויקרא, י) (דברים י, י)
ה) (ויקרא, י) (דברים י, י)
ו) (ויקרא, י) (דברים י, י)
ז) (ויקרא, י) (דברים י, י)
ח) (ויקרא, י) (דברים י, י)

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה ופרכין
ובי על כחו מרים
תרומת הסי': א) תוס'
ד"ה ה' ובי' ויה'
שבועתי ובי' דה' קלאמר
שוכאי לכל ויבית דבן
מנקה: א) ד"ה איכא
ובי ועד דבני לאוקמא
לליבא:

גילון הש"ס

גמ' אביב מתן עיראי עין
ממנת דף סו ע"כ תוס'
ד"ה מ"י שספח:

מוסף תוספות

דריין דמילות קיימי
ליבא גמר מלאכה אחרת,
דמילתה היינו הכשר
אבלה כמילתה בתים.
הפ"ה. ב. לפי שהבית
הלאה בניין דרובת
ראשית דגן הילך כיון
שאר בריתו לעשות מן
גון ליעול הר' הן
פטרין. רש"י. ג. כפי
מנהג העולם. להוד
לישנא את אבות דישית
העולם להכניס קטנים
מטע מעט, ולאידן את
אמר דמנהג העולם
לדינא הרבה ביה, וכזה
לא מצינו, דפוק חזי מאי
עמא דבר. מ"פ.

רבינו הנגאל

ופסיקין אל קשיא את דהני
מולין ומפרכין ביר"ט,
לוי יוסי ברי יהודה שפטר
המלילות מן התרומה, וזאת
דתי המולל מלילות
ואמרן מערב בייט אין
שחשב עליהן למולין
הקבוע למעשה ולתרומה,
וכיון שהיה לו לעשר
ומתחיל במלילות,
מקצה הוא ואסור למולין
ביר"ט. ור' יוסי ברי יהודה
סבר אין חיוב איבי עשאן
כעין גורן, אבל המכניס
למלילות פטר הוא בחול
כל שכן ביום טוב. לפיכך
ואמרן ביר"ט. ואמרן
ולוי' ז) (ויקרא ב"ה יתרו)
נמי משכחת לה את דתיא,
ואוקימנא ר' יוסי ברי'
יהודה דמחייב ביר"ט
במילתא דאת הוא אפטר
לו לעשותו מעיריט, וכל
מלאכה [שהוא] עורך
אוכל [בשם] שאי אפשר
לעשותה מעיריט מותר
לעשותה ביר"ט, והוא כגון
הפירש עשה מעיריט אין
מליליט ממנה הלתה
ביר"ט, והלש פריש חלתה ביר"ט,
וכן בחול ביר"ט, ונסג ביר"ט,
שנצטאו היום ביר"ט מוחייבין,
ולא היה בהן חיוב מתחילתו,
אית לך לימוד מתקנה אוכל.
ירושלמי משילתין את האיסטיפין דר'
מימיליט בבישא בשבתא. מ'ט
סוף

ביצה פרק ראשון ביצה

הא רבי הא ר' יוסי פרש"י ומה (א) מזינו זוכאי בהרמתה היינו אליבא
דרכי דלמרי יש תרומה במלילות דכסר דהכנסתן דמלילות היינו
גרנן וגמר מלאכה אכל מתני' דקתי לא מזינו היינו ר' יוסי צדכי
יהודה דלמרי אין תרומה במלילות דלדגן קפיד רחמנא ב ואין זה אלף

הא רבי הא ר' יוסי ב' יהודה דתניא א הכנים
שבלין לעשות מהן עיסה א אוכל מהן עיראי
ופטור דלמולין במלילות רבי מחייב ור' יוסי
ברבי יהודה פוטרי ולרבי יוסי ברבי יהודה
נמי משכחת לה כגון שהכנים שבלין לעשות
מהן עיסה ונמולין עליהן למולין ביום טוב
הטבלא ביומיה אלא מאי תרומה רוב תרומה
אמר אבוי מחלוקת בשבלין אבל בקטניות
דברי הכל אסוריייתא מבלא לימא מסייע
ליה (א) מי שהיו לו חבילי תלתן של מבל הרי
זה כותש ומחשב כמה זרע יש בהם ומפריש
על הזרע ואינו מפריש על העץ מאי לאו רבי
יוסי ב' יהודה היא דאמר התם לא טבלא
הכא מבלא לא רבי היא אי רבי היא מאי
איריא תלתן אפי' שבלין נמי אלא מאי רבי
יוסי ב' יהודה לשמעוני שאר מיני קטניות
וב"ש תלתן אלא תלתן אצטריכא ליה סד"א
הואיל ומעט עצו ופרויו שוה לפרושו נמי אעצו
קבו"ל איכא דאמרי אמר אבוי מחלוקת
בשבלין אבל בקטניות דברי הכל אסוריייתא
לא טבלא מיתיבי מי שהיו לו חבילי תלתן
של מבל הרי זה כותש ומחשב כמה זרע
יש בהן ומפריש על הזרע ואינו מפריש על
העץ מאי לאו טבל טבול של תרומה הלא
טבל טבול של תרומת מעשר וכד' אבהו
א"ר שמעון בן לקיש דאמר רבי אבהו אמר
רבי שמעון בן לקיש מעשר ראשון שהקדימו
בשבלין וישמו טובלו לתרומת מעשר כותש
למה לי לימא ליה כי היכי דיהבו לי הכי
יהיבנא לך אמר רבא יקנסא תניא נמי הכי בן
לוי שנתנו לו שבלין במעשרותיו עושה אותן
גורן ענבים עושה אותן יין יזתים עושה אותן
שמן ומפריש עליהם תרומת מעשר ונתנן
לכהן שבשם שתרומה גדולה אינה ניתלת
אלא

טבלא: לשמעון שאר מיני קטניות.
העץ: אין זרע להפריש מן הקשים.
אין ע"פ שטעם ע"ז ופרויו שוה לא
אמר אבוי מחלוקת בשבלין. בהנהגה מחייב רבי לפי שהרבה כונסין אותן
למלילות וקליות שהן גרנן אבל בקטניות סתם הכנסתם לתרומה
ואסוריייתא לא טבלא: מאי לאו טבל טבול לתרומה. כלומר
מאי לאו גבי ישראל קרי ליה טבל ועדיין לא נקרא עליו שם צפה
ומסתמא קרוי טבל וחייב בתרומה שהיא תחלה לכל המעשרות
דכתיב זה ראשיתו: לא טבל טבול לתרומה מעשר. לעולם אין
צבין גמר מלאכה ואילו גבי ישראל הוא לא היה מקרי טבל אלא
בבן לוי קאי שקדם והלך אל ישראל ונטל מעשר ראשון ממנו
בשבלין והואיל וזל על צבלין הללו שם מעשר נעשו טבל אללו
והוא צמיחה וכל תורת תרומה עליה דתרומה קרייה רחמנא: שקדימו
מעשר שנקרא עליו טבול ואסור באכילת עיראי ובצמיחה כיון טבל עד שיריס
תרומת מעשר שלו ולקמיה' יהיב טעמא: כושש
מה לא לוי בן לוי מוקמינן ליה למה מוטל עליו לעשותו דגן אי
תנתן כותש דכתיב דגן וירענן דומיא דאורייתא תקון: קנסא. על שקדים
המקדשים עובר בלאו מלאכה ודמעך לא תאחר (שמות כב) דהכי קאמר
לא תאחר תרומה להקדים לה מעשר: יעשה אורו גורן גרסינן:
אלא

יג.

ק א מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קא ב מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קב ג מ"י פ"ג מהל'
תרומות הל' יד פגמ'
עשין קל תור י"ד סי'
שלא:

קב ד מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קד ה מ"י פ"ג מהל'
תרומות הל' יד פגמ'
עשין קל תור י"ד סי'
שלא:
קה ו מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קו ז מ"י פ"ג מהל'
תרומות הל' יד פגמ'
עשין קל תור י"ד סי'
שלא:

רבינו הנגאל

דבר שצריך הריבין בו,
אלא שפא יצטרכו לו
רבי. תני לא את הפסחת
ובי' מתירין, הלא
דמתיירין ביה מפתח של
אוכלין אבל מפתח של
כלים לא שרא, ותא ר'
אבהו הוא יתיב ומתני
ומפתחא של פלפליטין
בידיה, פלפלין הלא ליה
בגוה. תני הלש עיסה
ביר"ט מפריש חלה ביר"ט.
מערב יר"ט ושבת אור
הפריש חלתה אלא
לילטילא כו, תימתי
בעיסה טמאה שאינו זכאי
להפריש חלתה אלא בכור,
וברין הוא בעיסה טהורה
שלא יפרישתה אלא בכור,
תקנה תקנו חלתה
בבחיילה שלא תטמא את
העיסה. והא דתני אין זכאי
בתרומה רוב תרומה היא,
ולא כל התרומה. ז) ותכן
לפירוק שידורן כגון ז',
יש לו להרים התרומה
ביר"ט אם צריך לאכול
מהן, כגון אפילו ובישול
שוקן ומתייר, וכגון הלש
עיסה (מערב) [ב"ק י"ט]
מפריש ממנה חלתה
ביר"ט, וזאת נמי אפילו לוי'
יהודה מאי תרומה
דתינין לא אם מתחיים
בתרומה שאינו זכאי
בתרומה, רוב תרומה,
אמר אבוי מחלוקת ר' יוסי
ברבי יהודה בשבלין
של תבואה, אבל בקטניות
דברי הכל איסוריתא
טבלא. לימא מיטיעני מי
שהיו לו חבילי תלתן של
טבל כו. איכא דאמרי
אמר אבוי מחלוקת
בשבלין, אבל בקטניות
דברי הכל איסוריתא [לאן]
טבלא. ומתבינין עליה
מהא דתנן בתרומות פ"ט
מי שהיו לו חבילי תלתן
של טבל הרי זה כותש
ומחשב כמה זרע יש בהן
ומפריש על הזרע ואין
מפריש על העץ, מאי לאו
דקתי תרומה היא זו דקתי
ומפריש על הזרע, והנה
מעניא כו מחייב בחבילות
שהן איסוריתא להפריש
מהן תרומה, ואין [מולין]
איסוריתא דברי הכל לא
טבל, כלומר אין חיובן

עד שיפטר. ודחה לא, זה ששנינו ומפריש, תרומת מעשר היא, ולא תרומה גדולה, פי' כגון שיש לו לבעל הבית אלקי חבילי
תלתן, ונתן מאה מהן מעשר ללווית, חייב הלוי לכתש עשר חבילות מהן, שהן מעשר שן המעשר, והוא שנקרא תרומת מעשר
כדכתיב והתרומת ממנו וגו'. ומחשב, כלומר מחשב בדעתו של אילו החבילות יש בהן זרע עשירים סאה, כותש מהן אותם
ונתן לכהן. וזו היתכשה קנס קנסו ללווית, שלא היה לו לקבל חבילות עד שיכתוש ישראל וירקנן. ויריש לקיש דאמר שמו
טבול, כלומר כיון שנקרא מעשר, חייב להפריש ממנו תרומת מעשר, וזה פירוש שמו טבולין לתרומת מעשר, ומחשב באומדן
דעתן כמה זרע יש בהן כמה שפירשונו.

עין משפט
נר מצוה

ק א מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קא ב מ"י פ"ג מהל'
מעשה הל' ה:
קב ג מ"י פ"ג מהל'
תרומות הל' יד פגמ'
עשין קל תור י"ד סי'
שלא:

רבינו הנגאל

דבר שצריך הריבין בו,
אלא שפא יצטרכו לו
רבי. תני לא את הפסחת
ובי' מתירין, הלא
דמתיירין ביה מפתח של
אוכלין אבל מפתח של
כלים לא שרא, ותא ר'
אבהו הוא יתיב ומתני
ומפתחא של פלפליטין
בידיה, פלפלין הלא ליה
בגוה. תני הלש עיסה
ביר"ט מפריש חלה ביר"ט.
מערב יר"ט ושבת אור
הפריש חלתה אלא
לילטילא כו, תימתי
בעיסה טמאה שאינו זכאי
להפריש חלתה אלא בכור,
וברין הוא בעיסה טהורה
שלא יפרישתה אלא בכור,
תקנה תקנו חלתה
בבחיילה שלא תטמא את
העיסה. והא דתני אין זכאי
בתרומה רוב תרומה היא,
ולא כל התרומה. ז) ותכן
לפירוק שידורן כגון ז',
יש לו להרים התרומה
ביר"ט אם צריך לאכול
מהן, כגון אפילו ובישול
שוקן ומתייר, וכגון הלש
עיסה (מערב) [ב"ק י"ט]
מפריש ממנה חלתה
ביר"ט, וזאת נמי אפילו לוי'
יהודה מאי תרומה
דתינין לא אם מתחיים
בתרומה שאינו זכאי
בתרומה, רוב תרומה,
אמר אבוי מחלוקת ר' יוסי
ברבי יהודה בשבלין
של תבואה, אבל בקטניות
דברי הכל איסוריתא
טבלא. לימא מיטיעני מי
שהיו לו חבילי תלתן של
טבל כו. איכא דאמרי
אמר אבוי מחלוקת
בשבלין, אבל בקטניות
דברי הכל איסוריתא [לאן]
טבלא. ומתבינין עליה
מהא דתנן בתרומות פ"ט
מי שהיו לו חבילי תלתן
של טבל הרי זה כותש
ומחשב כמה זרע יש בהן
ומפריש על הזרע ואין
מפריש על העץ, מאי לאו
דקתי תרומה היא זו דקתי
ומפריש על הזרע, והנה
מעניא כו מחייב בחבילות
שהן איסוריתא להפריש
מהן תרומה, ואין [מולין]
איסוריתא דברי הכל לא
טבל, כלומר אין חיובן

עד שיפטר. ודחה לא, זה ששנינו ומפריש, תרומת מעשר היא, ולא תרומה גדולה, פי' כגון שיש לו לבעל הבית אלקי חבילי
תלתן, ונתן מאה מהן מעשר ללווית, חייב הלוי לכתש עשר חבילות מהן, שהן מעשר שן המעשר, והוא שנקרא תרומת מעשר
כדכתיב והתרומת ממנו וגו'. ומחשב, כלומר מחשב בדעתו של אילו החבילות יש בהן זרע עשירים סאה, כותש מהן אותם
ונתן לכהן. וזו היתכשה קנס קנסו ללווית, שלא היה לו לקבל חבילות עד שיכתוש ישראל וירקנן. ויריש לקיש דאמר שמו
טבול, כלומר כיון שנקרא מעשר, חייב להפריש ממנו תרומת מעשר, וזה פירוש שמו טבולין לתרומת מעשר, ומחשב באומדן
דעתן כמה זרע יש בהן כמה שפירשונו.

ביצה פרק ראשון ביצה

(א) [מסכתא ד: וש"נ],
 ט ס' ס' אלא שני זוטא,
 א ב"ס טפס: יזמר
 מתקין, ד' פ"י ואלא בבת אחת
 אלא בשבת אחת זה אחר זה.
 רש"י: (א) ואיירי רש"י,
 (א) ודלג' דפרי' רבי' מננהל
 כ"ל ועי' בתוס' שבת קמ"א.
 ד"ה ע"ג, (א) ס' ס' שלג,
 (א) [מ"ד ח"א], (א) [ש"ר ש"ל],
 (א) [שבת קמ"א].

הנהרות הב"ח

(א) גבי אמר ליה רב
 אה"ל. י"ב ס' ס' ח"ל רב
 לרב אחא ברדלא כי
 דייכת ר"י: (א) רש"י ד"ה
 מיון הוא בוכנא ומכאן בו
 במדובה כרסו: (א) ד"ה
 דהוה ללג קליה. ואלו
 מנה מנה ביהמיה באלקסון:
 (א) ד"ה נטוה מננה
 כשהגריעין, משתברין
 טעמ קילן כ"ל:
 (א) תוס' ד"ה איכא
 ביניהו ידע מאי קדיה
 בעי לנשלו וכו' רב
 אלפס דהואיל דשקלו
 וטרדו אמורא ליתא: (א) ד"ה
 (א) ד"ה כי מלא וכו'
 והשתא נהרא דמתי: (א)

הנהרות מהר"י

לנדא
 [א] תוס' ד"ה בת ה"ל וכו'
 דלס' ר"ל גי'ט היה לו
 לפס' דפירש"י ר"ת.
 נתפסו מתנות וי"ל דלס'
 ר"ל גי'ט דפירש"י ר"ת
 היה לו לפס':

לעני רש"י

פוק"א [פ"א]. כ' ק'
 גדולה. מקנף. קרוי שני"ט.
 נובחים.

מוסף תוספות

א. וכן וראי משפט
 מותני ליה בהלכות שבת
 ואלא תני ליה בהלכות יום
 טוב. שיש סודי' אלא
 אמת. ג. במוריקא כלומר
 דחבילין של כרכום נמי
 איכא ביניהו שהכרכום
 אינו מפיג טעמו אם נדון
 מבטרי. ר"ן. ג. עד שיצא
 ב' חומרי, פסג, ולא ידע
 מאי קדיה בעי לבשולי.
 מ"פ. ד. הני מילי דאיכא
 חד לישנא דמיקל לגמרי,
 אבל אהא בכל חד וחד
 איכא צד קולא וצד
 חומרא. ש. ה. דליכא
 למימר כפי הא הלך אחר
 המיקל דהא לא ירעין
 מאן מנייהו מחמיר.
 רש"י. א. ושו' מירי דהוי
 אשוחט ומבשל שרי
 לכ"ע. תוס' שבת קמ"א. ד"ה
 היי פלגה. I. דנראה הוא
 והתפת טעם היינו חש
 כח התבלין ואינם חודין כל
 כך ויכול לתקן הדבר
 כשטובה התבלין אבל
 הפנת טעם שומין אין
 יכול לתקן. ש. ה. בפרק
 כל הדר (נהר דף יז.)
 השוח קילין שבער עליו
 הלילה האוכלו מחמיר
 בנכשו דרוח רעה שורה
 עליון. רא"ש.

מקשרי אלבעוסיו. ולא בכפו: **מתני'** מודך. הוא בוכנא (א) שמכין בו כדרכו ואין לרין ט' שניו. אבל במלח במקום שיש מלח גסה בפק של חרס ידוכו ולא במדוכה: **או בעץ פרוז.** קח גדולה שקורין פוק"א ומלח צעי שניו ונגמרא מפרש טעמא: **והמנה במודך של עץ.** שניו צעי אבל סגי בהאי שניא וזוטא: **גמ'** כל הקדרות. כל מיני תבשיל צריכות מלח הלכך מאתמול הוא ידע דאיבעי ליה לדוכה: ואין כל הקדרות צריכות תבלין. ואדס אינו יודע מה יעלה בלבו לאכול מחר: **מפיגין טעמן.** ממירין טעמן אם ידוכן מאתמול. ריחו לא נמר (ירמיה מ"ח) מתרגמינן לא פג: **ידוע מאתמול מאי קדיה צעי בשולי.** ללישנא קמא צעי שניו ללישנא בתרא לא צעי שניו: **אי נמי.** תבלין של מוריקא איכא ביניהו שיש קדיה שמתבלין אותה בכרכום ואינו מפיג טעמו אם ידוך מצטדד יוס והוא לא היה יודע מה יבשל מחר ללישנא בתרא צעי שניו ללישנא קמא לא צעי שניו: **עמסה.** מלח ותבלין (א) **לאחד:** לא נחלקו אלא לדוכה צעי **עמסה.** דכרעה כשאר תבלין: **בפק ובעץ הפרוז.** על ידי שניו ולא כדרכה ולגלי דהיינו דבר מועט: **כל דבר סלקא דעסק.** ואפי' דבדר שאין ניטל בשבת: **לגל דבר.** ואפי' לקדיה ועל כרחק כדרכה אמרי' ככל דרך שיטת הש"ס דעל מה נחלקו דומיא דלא נחלקו קאמר לא נחלקו על התבלין ומלח כאחד שנדוכין כדרכן על מה נחלקו לודך כדרכה על מלח צעי עמסה שצ"ס אומרים בפק בשניו ועוד ממירין לגלי ולא לקדיה וצ"ה אומרים לכל דבר מדוכית כדרכה ולא הוצרך לפרש שכבר פירש: **כי דייכת.** מלח: **ידוע** אנו שאין עין בנתן בימי ששקטתו עליהם לודך במדוך של אבן בלג שניו: **דהוה לגיל קליה.** ואילו מכה (א) בהשמתה באלקסון לא היה קולו ללג: **ודילמא תבלין הוו.** שאינן לרין שניו: **נצוחי מננה.** (א) כשהן משצרין הגרעינים נשמע קולו במדוכה כמנחמים קרוי שני"ט: **אין עושין טיסינ.** צייט שטורח גדול הוא שכותש החטין עד שנתלקים א' לארבעה כדאמרי' צמו"ק (ד' י"ג): **סרסי.** שני דברים יש כאן לא זה דומה לזה קמתי אין עושין טיסינ הא חלקא ודייקא שפיר דמי דאין טרחן מרובה והדר תני אין כותשין כלל: **ולמא אן עושין.** ואנא ידענא דמו לא מתעביד טיסינא: סתם מכתשת היינו גדולה: **אבל קטנה אימא שפיר דמי.** אפילו טיסינ: **קא משמע** לך. אין עושין טיסינ כלל לפי שאין כותשין שום כמשה מכתשת. והך מכתשת על כרחיק לא שנה גדולה ולא שנה קטנה מדמתי רישא אין עושין טיסינ כלל: **אבל כותשין בקטנה.** דהוי כלאחר יד דאינה אלא לתבלין: **כי שניא נמי מסני.** לדעיל מכתשת גדולה תניא ולא תימא מה טעם קאמר אלא תרמי קמתי וה"ק אין עושין טיסינ כלל אפי' בקטנה ואין כותשין שאר מתישות מכתשת כגון דייסא וסתם מכתשת גדולה קא מייירי: רבא

בית הלל אומרים תבלין נידוכין במודך של אבן. ומינה למשמע הכל לתבלין מותר לודך בלל שניו וצממכת שבת (דף קמ"א). קאמר פלפלין קמא דסקינא חדא חדא שרי תרי תרי אסיר וכי מימא דיש חילוק בין פלפלין לתבלין זה אינו דהדין קאמר בתוספתא עלה דהכא פלפלין הרי הוא כתבלין וי"ל דהתם מייירי בשבת* ומדע דשמעתא דהתם מייירי בשבת א' דלס' וזה לומר צייט היה לו לפרש (א) כדפירש ר"ח והכא מייירי צייט וא"כ שרי כדרכו ואפי' במדוך של אבן אבל מלח של ים לרין שניו לודך אותו גרעין גרעין אבל (א) שלישיימי אין לרין שניו הואיל והוא עשוי כדילי אלס:

איכא ביניהו דידע בו' בעי צבשו'. ללישנא קמא צעי שניו וללישנא בתרא לא צעי שניו אי נמי צהאי שאינו מפיג טעמו ולא ידע ללישנא בתרא לרין שניו וללישנא קמא לא לרין שניו ופסק לחומרא א' ע"ג דבשל סופרים הלך אחר המיקל' הואיל ולכל חד ואחד יש קולא וחומרא מכל לא דעבדין לחומרא (א) ומינה שומין מותר לתקנס צייט בלל שניו מפני שמתקלקלין צימתו' אם יעשה אותן מערב יו"ט ועוד דאמרינן (א) דרוח רעה שורה עליהן כשנטמנין בלילה ומינה מהאי פסקא לא נפיק לן מירי דהא קי"ל כשמואל בסמוך דכל הנדוכין נדוכין כדרכן וכדמתי' דמימי צר ממלח שרי' אכלויי דרך שניו מעט וכן פסק רב אלפס דהואיל (א) ואולי וגררי אמוראי אליבא דהאי צרייתא אע"ג דבמתני' פליגא עלה קיימא לן כצרייתא וכן פסק רב יהודאי גאון בהלכות פסוקות וכן יש מנהג הלכה למעשה דקא מלמא תליא צאשלי רבדכי ומ"מ אסור לטחון פלפלין ברחים שלהם משום דמחי' כעובדא דחול כשנטמנין ברחים שקורין מוליניי' בלע"ז כדלימא צפ"ב (דף ק"ג). אבל צדקה של אבן מותר לודכן בלל שניו ואף לפריוס התוספות דלולינן לחומרא מכל מקום שמא דפלפלין מותרין היכא דלא ידע מאי קדיה צעי לנשולי

לפי שהן מפיגין טעמן ופלפלין נמי מפיג טעמן מדלג קאמר איכא ביניהו פלפלין אבל לפי מה שפירש צסס הגדולים דק"ל דכל הנדוכין נדוכין כדרכן יש להמיר אפי' כי ידע מאי קדיה צעי לנשולי ואפילו לא מפיג טעמו והמחמיר לודכן מעיי"ט הרבה ציחד יתבדך **בב"ל דבר ס"ד.** פ"י ואפילו דבדר שאין ניטל בשבת כגון סיכי זיירי ומזורי (א) דמודי זהו ר' שמעון אלא אימא לכל דבר ואפילו לקדיה ואם תאמר ואכתי מאי מייירי דילמא לעולם צעי שניו וי"ל דפ"ה דשיטת התלמוד כך היא דדומיא ללא נחלקו קאמר דנחלקו וכי היכי דלא נחלקו על התבלין ומלח עתה שנדוכין כדרכן ציחד בלל שניו דומיא דהכי נחלקו בית שמאי וצ"ה על מלח צפמי עמסה לדוכה כדרכה בלל שניו: **הר"ת.** כלומר למה לי למימר תרמי דסתמי אהדי אין עושין טיסינ הא חלקא ודייקא שפיר דמי דאין טרחן מרובה והדר תני אין כותשין כלל כדפ"ה: **כ"י הניא נמי במתניא** והדר תני אין כותשין כלל כדפ"ה: **כ"י הניא נמי במתניא** במכתשת גדולה תניא. פירוש (א) והשתא נימא דתרמי קאמר והכי קאמר אין עושין טיסינ כלל אפי' במכתשת קטנה ואין כותשין שאר דברים בגדולה אבל בקטנה כותשין הכל חוץ מטיסינ משום דהאי ליתא רק לתבלין היי כמשה כללתי ד:

קמו א מ"י פ"ג מ"ג י"ט הלכה ט"ו סמך לאון עה טו"ע ח"ח סמך מקן סעף פ': קמו ב ג ד מ"י שס הלכה י' סמך שס טו"ע ח"ח סמך מקן סעף פ':

רבינו חננאל

מתני' בית שמאי אומרים תבלין נידוכין במודך של אבן. אמר רב יהודה אמר שמואל הילכתא כל הנידוכין נידוכין כדרכן ואפילו מלח. דקיייל ב"י מאיר דאמר לא נחלקו על כל הנידוכין שנידוכין כדרכן ומלח עמחן, לא נחלקו אלא לודך האפלה בפני עצמו, שבת שמאי אומרים בפק ובצין הפרוז לצלי אבל לא לקדיה, ובית הלל אומרים נידוך בכל ולכל דבר ואפילו לקדיה. א"ל רב לרב אחא אצילי ודון, כלומר עשה שניו, הטה אסתא על צדה ודון. רב ששת טעם קל בוכנא דהוה ציל קליה, אמר כיון דציל קליה לא אצלו ודכו, ותבלין מנבח קליה, והאי לא מנבח קליה לא מבתי הוא. ת"י אין עושין טיסינ אין כותשין במכתשת. תרתי קמתי אין עושין טיסינ אבל כותשין במכתשת. והדר תני אין כותשין במכתשת ופריקין הכי קמתי אין עושין טיסינ, מ"ט לפי שאין כותשין במכתשת. ופריק כותשין במכתשת. והאי רבא ואמר לא תניא אין כותשין במכתשת גדולה אבל כותשין במכתשת קטנה לודין, אבל לבני ישראל אפילו במכתשת קטנה לא, כדמתיא אין עושין טיסינ ואין כותשין במכתשת.

לפי שהן מפיגין טעמן ופלפלין נמי מפיג טעמן מדלג קאמר איכא ביניהו פלפלין אבל לפי מה שפירש צסס הגדולים דק"ל דכל הנדוכין נדוכין כדרכן יש להמיר אפי' כי ידע מאי קדיה צעי לנשולי ואפילו לא מפיג טעמו והמחמיר לודכן מעיי"ט הרבה ציחד יתבדך **בב"ל דבר ס"ד.** פ"י ואפילו דבדר שאין ניטל בשבת כגון סיכי זיירי ומזורי (א) דמודי זהו ר' שמעון אלא אימא לכל דבר ואפילו לקדיה ואם תאמר ואכתי מאי מייירי דילמא לעולם צעי שניו וי"ל דפ"ה דשיטת התלמוד כך היא דדומיא ללא נחלקו קאמר דנחלקו וכי היכי דלא נחלקו על התבלין ומלח עתה שנדוכין כדרכן ציחד בלל שניו דומיא דהכי נחלקו בית שמאי וצ"ה על מלח צפמי עמסה לדוכה כדרכה בלל שניו: **הר"ת.** כלומר למה לי למימר תרמי דסתמי אהדי אין עושין טיסינ הא חלקא ודייקא שפיר דמי דאין טרחן מרובה והדר תני אין כותשין כלל כדפ"ה: **כ"י הניא נמי במתניא** והדר תני אין כותשין כלל כדפ"ה: **כ"י הניא נמי במתניא** במכתשת גדולה תניא. פירוש (א) והשתא נימא דתרמי קאמר והכי קאמר אין עושין טיסינ כלל אפי' במכתשת קטנה ואין כותשין שאר דברים בגדולה אבל בקטנה כותשין הכל חוץ מטיסינ משום דהאי ליתא רק לתבלין היי כמשה כללתי ד: